

FRANC MIKLOŠIČ V MARIBORSKI GIMNAZIJI

V jeseni leta 1824 je vstopil Franc Miklošič v prvi razred varaždinske gimnazije. Zgodilo se je to pod vplivom njegovega strica Martina Miklošiča, očeta njegovega brata. Kot kaplan pri Mali Nedelji (1817—1822)¹ je bil le dve uri hoda oddaljen od Ljutomera, kamor se je leta 1819 preselil z družino oče Franca Miklošiča.² Tako sta se mogla brata pogosto obiskovati.

Ko je bil Franc Miklošič goden za srednjo šolo, je bil njegov stric Martin že župnik na donosni trški župniji Središče ob hrvatske meji (1822—1833), v bližini Varaždina.³ Z obljubo svoje denarne pomoči je nagovoril stric starše, da so dali nadarjenega Franca v gimnazijo. Brez Martina Miklošiča se slovenski narod ne bi mogel ponasati s tako slavnim slavistom Francetom Miklošičem.

Ljutomersko-ormoške gorice so imele tedaj živahne stike z Varaždinom, zlasti trg Središče, ki kaže v narečju močne hrvatske vplive. Ljudje so hodili iz teh krajev v Varaždin na velike sejme, tja so prodajali vino in jabolka in skozi Varaždin so se vozili na velikih kmetskih vozeh po žetvi ali mlatvi za nekaj dni v Varaždinske toplice. Zato je vse do konca prejšnjega stoletja mnogo kmetijskih sinov odtod šlo študirat ne v Maribor, ampak v Varaždin, kjer je še zdaj mnogo obrtnikov slovenskega pokoljenja.⁴

Pri Francu Miklošiču je bil za študij na varaždinski gimnaziji še en razlog več. Njegov stric Martin, središki župnik je bolehal na pljučih in mučil ga je hud revmatizem. Zato je moral vsako leto vsaj enkrat na zdravljenje v Varaždinske toplice. Vedel je, da bo nečaku zlasti v začetku potrebno nadzorstvo in praktična navodila za učenje. V bližnjem Varaždinu mu je mogel biti v pomoč in ga nadzirati, posebno ob vožnji v toplice.⁵

Ko je mladi dijak po dveh letih srečno prebrodil začetne težave latinskih šol, je mogel v oddaljenejši Maribor, da bi bolje spoznal življenje na Štajerskem in se vživel v nje. Stric je namreč želel, da bi bil nečak duhovnik ne med Hrvati, ampak med štajerskimi Slovenci. Tako se v jeseni leta 1826 Franc Miklošič ni več napotil v Varaždin, ampak je vstopil v tretji razred mariborske gimnazije. Opomba v redovalnici tega zavoda za leto 1826 v nemščini navaja pri njegovem imenu, da je prestopil iz varaždinske gimnazije z dobrimi spričevali.⁶

Ob Miklošičevem prihodu v Maribor je bila gimnazija izrazito jezikovna šola. S šolsko reformo, ki so jo začeli izvajati v šolskem letu 1807-8, so namreč na gimnaziji popolnoma ukinili prirodopis, algebro in zgodovino starega veka pa so izločili iz učnega načrta nižje gimnazije in ju pomaknili v razreda višje gimnazije.⁷ Zato pač ni čudno, da se gimnazijci niso navduševali za prirodne znanosti, o katerih iz šole niso imeli skoraj niti pojma, ampak predvsem za jezikoslovje.

Za tako izrazito jezikovno šolo je prišel Franc Miklošič iz Varaždina dobro pripravljen. Razen materinščine je poleg nemščine prinesel tudi znanje hrvaščine. Sorodnost domačega prleškega narečja s hrvaščino, zlasti pa s kajkavskim

¹ Fr. Kovačič, Ljutomer. Zgodovina trga in sreza. Maribor 1926, str. 322.

² Slovenski biografski leksikon, 118.

³ Fr. Kovačič, Trg Središče. Maribor 1910, 127—128.

⁴ Pripovedovanje starih ljudi iz ljutomerske okolice okrog leta 1910.

⁵ Liber calculorum gymnasiae Marburgensis II. (skrajšano Lib. calc. II.), 488 do 494.

⁶ Liber ordinationum gymnasiae Marburgensis (skrajšano Lib. ordin.), 458 do 460.

narečjem ga je navajala k jezikoslovnim primerjavam in mu budila smisel za jezikoslovje.

Z omenjeno šolsko reformo so zamenjali na gimnaziji prejšnji razredni pouk, ko je vsak profesor poučeval v svojem razredu vse predmete razen vero-uka, s predmetnim poukom. Profesorji so se že prejšnje šolsko leto odločili, kdo bo poučeval kak predmet in so se začeli zanj pripravljati. Dotlej profesorji namreč niso imeli posebne strokovne izobrazbe za posamezne predmete. Razen filozofske fakultete ali liceja, ki je nekako ustrezal sedanjemu sedmemu in osmemu razredu klasične gimnazije, so profesorji končali še bogoslovno ali pravno fakulteto. Spopolnjevanje v posameznih gimnazijskih predmetih je bilo prepuščeno zasebni pobudi.⁷ Praktični izpit za pouk samo v nižjih ali pa v vseh gimnazijskih razredih so delali nato na gimnaziji. Strogo so se ločili gramatikalni profesorji od humanitarnih. Gramatikalni profesor je mogel poučevati v višji gimnaziji samo po predhodnem uspešnem izpitu. Tudi v plači in po ugledu v javnosti je bila med obojima velika razlika.⁸ Ime so dobili po nazivih za nižjo in višjo gimnazijo. Vsi razredi nižje gimnazije so se namreč skupno menovali slovnični ali gramatikalni razredi (gramatices classes) za razliko od dveh razredov višje gimnazije ali humanističnih razredov (classes humanitatis, humaniora),⁹ sedanji izrazi višja in nižja gimnazija niso bili znani.

Toda kmalu je nastal proti predmetnemu pouku velik odpor. Dokler je bil namreč razredni pouk, včasih po več let zaporedoma ni padel nihče na vsem zavodu, ali pa le malo.¹⁰ Ko pa so uvedli predmetni pouk, so bili šolski uspehi v primeri s prejšnjimi naravnost porazni. Prvo leto predmetnega pouka jih je padlo od 182 gimnazijcev 32 ali 17,68 %. Približno enak odstotek padlih učencev izkazujejo naslednja leta.¹¹

Splošno se je mislilo, da pri predmetnem pouku profesorji dobro ne spozajo svojih učencev, se jim premalo približajo, ne upoštevajo dovolj zahtev drugih predmetov in preobremenjujejo učence. Tudi oblast se ni navduševala za predmetni pouk in tako so ga s šolskim letom 1818/19 ukinili. Za Miklošičevih gimnazijskih let je bil torej zopet uveden stari, razredni pouk.

Reforma iz leta 1807 je razširila gimnazije izven deželnih glavnih mest, ki so imele le pet razredov, za en razred. Tako je imela mariborska gimnazija zopet šest razredov¹² kakor jih je imela pred šolskim letom 1777/8.

Kmalu po Miklošičevem vpisu v mariborsko gimnazijo so v novembru 1826 zopet uvedli leta 1808 ukinjeno šolnino. Znašala je za tedanje razmere zelo visoko vsoto, namreč 12 goldinarjev,¹³ kar je ustrezalo približno ceni srednje krave in je bilo za dva goldinarja več kot mesečna plača šolskega sluga. Ubožnejši so mogli biti šolnine oproščeni. Predpise so razlagali navadno precej širokogrudno in tako je bila večina kmetских fantov z dobrim spričevalom oproščenih. Tudi Miklošič ni plačeval šolnine.

V ocenjevanju so poznali za Miklošičevih študij štiri pozitivne ocene; tri od njih so bile zelo dobre in so se skupaj imenovali prvi red (erste Klasse) v širšem pomenu besede. Za najboljše znanje je dobil učenec »odlično« (primae classis

⁷ Lib. calc. II., 471 s.; Diarium gymnasii Marburgensis (skrajšano Diar.), 383.

⁸ Lib. ordin., 86.

⁹ Lib. calc. II. O. Kádner, Dějiny pedagogiky, díl II., sv. 1., Praha 1923, str. 235—243.

¹⁰ Lib. calc. II., 383—400, 438—448, 460—471.

¹¹ Lib. calc. II., 488—494.

¹² Lib. ordin., 448—441.

¹³ Lib. ordin., 556—557.

cum eminentia) ali »eminenter«, kar se je vpisovalo v redovalnico z okrajšavo »em.«. Za malo slabše znanje kot za odlično so uvedli prav v tej dobi novo oceno »skoraj odlično« (primae classis accedens ad eminentiam) ali skrajšano v redovalnici »acc.« ali pa »adem.«.¹⁴

Ob Miklošičevem prihodu se je vpisalo v mariborsko gimnazijo 215 učencev, od katerih je vztrajalo do konca šolskega leta 206. Deklet še tedaj niso sprejemali v gimnazijo. Njegov tretji razred z 42 učenci v začetku in 41 učenci na koncu šolskega leta je bil najštevilnejši. Tudi ponavljavec je imel razen prvega največ na gimnaziji, namreč 4, a po uspehu je bil srednji. Odkar so ponovno uvedli razredni pouk, se je mogla mariborska gimnazija zopet ponašati z lepim uspehom. Ob prvem polletju v šolskem letu 1826/27 so bili nezadostno ocenjeni na vsem zavodu samo 4 prvošolci, in sicer dva iz latinščine, dva pa iz zemljepisa, ob koncu pouka pa je bila na vsej gimnaziji samo ena negativna ocena, in sicer v drugem razredu iz latinščine. Pri sklepni slovesnosti, ko so v vsakem razredu podelili nagrado enemu ali dvema najboljšima dijakoma, je Miklošičev razred sramotno ostal brez vsake nagrade kljub največjemu številu učencev, ker ni imel niti enega dijaka, ki bi imel v vseh predmetih odlične ocene: ni si mogel oprati časti z enim, ki bi imel splošno oceno »skoraj odlično« (accedens).

Tudi po vedenju ta razred ni bil med boljšimi, ampak na zadnjem mestu. Le štirje učenci so imeli odlično oceno, to je najmanj med vsemi razredi. Še slabši je bil v pridnosti, ker si je priboril odlično oceno samo en učenec.

Tudi v učnih predmetih so odlične ocene redke. V verouku jih je šest, v matematiki štiri, enako v zemljepisu in zgodovini, ki se štejeta za en predmet, v grščini je samo ena, v latinščini pa ni sploh nobene odlične ocene.

Miklošič ni bil v oceni vedenja med štirimi z odlično niti med enajstimi s skoraj odlično oceno, ampak med 26. tretješolci z oceno 1 (prav dobro ali »1. red«), dasi je imel v prvem polletju skoraj odlično. Tudi po pridnosti ni bil med odličnjaki, ampak med 31. prav dobrimi.

Prvo leto šolanja na mariborski gimnaziji je uvrstilo Miklošiča med srednje učence. V grščini je imel sicer v prvem polletju skoraj odlično (acc), toda ob koncu šolskega leta je zdrknil na prav dobro, skoraj odlično pa si je priboril le v latinščini in matematiki. Zdi se, da njegov profesor v tretjem razredu v nekaterih predmetih sploh ni dajal odlične ocene. V normalnih razmerah je pri povprečnem profesorju pač skoraj nemogoče, da se nihče v tako številnem razredu ne bi mogel naučiti za odlično. Tudi oceno skoraj odlično je imel edino Miklošič.

Po starosti je bil Miklošič v razredu med najmlajšimi. Samo trije nemški meščanski otroci so bili nekaj mesecev mlajši od njega, ki je že izpolnil 13 let, trije sošolci so bili njegove starosti, devet jih je bilo v razredu štirinajstletnih, največ pa petnajstletnih, namreč dvanajst; šestnajstletnih je bilo osem, sedemnajstletni so bili štirje, dva pa sta imela celo že osemnajst let.

Narodnosti tedaj še niso beležili v uradne knjige. Toda če upoštevamo primke, poklice in bivališče staršev, moremo skoraj vedno zanesljivo določiti narodnost dijakov. Če so starši kmetje v popolnoma slovenskih krajih, ne morejo biti njihovi sinovi kaj drugega kot Slovenci. Po teh merilih je imel Miklošič v svojem razredu 18 slovenskih in 22 nemških sošolcev, a pri enem iz meščanske družine v majhnem, slovenskem trgu Sv. Lenart v Slovenskih goricah se narodnost ne more točno določiti. Če je bil Nemec, je moral obvladati slovenski jezik.

¹⁴ Lib. ordin., 461

V razredu so imeli kmetski fantje večino. Med devetnajstimi je bilo 16 Slovencev in le trije Nemci, kar dokazuje razmeroma ugodno gospodarsko stanje tedanjih slovenskih kmetov. Med sinovi meščanov, to je obrtnikov in trgovcev, so prevladovali Nemci; razen Miklošiča sta bila samo še dva Slovenci med desetimi. Iz uradniških družin jih je izhajalo osem, ki so bili vsi Nemci. Eneemu nemškemu sošolcu je bil oče tovarnar stekla.

V prvem polletju je bilo šolnine oproščenih šest njegovih sošolcev, v drugem pa že dvajset, med njimi tudi Miklošič. Stipendist je bil v razredu samo njegov ožji rojak Jakob Fras (= Stanko Vraz), ki je užival štipendijo nekdanjega direktorja mariborske gimnazije in mestnega župnika dr. Andreja Kavčiča v znesku 100 goldinarjev, kar je točno ustrezalo desetim mesečnim plačam šolskega sluga.¹⁵

Doslej ni bilo mogoče določiti, kdo je bil Miklošičev profesor v tretjem in četrtem razredu. Vsi tedanji profesorji so spremljali svoje učence od prvega do četrtega razreda in so bili sami Nemci. Niti Vincenc Archer niti Jos. Zech niti Joh. Flobberger in njegov naslednik Jos. Patscheider se niso izven šole kulturno udeleževali. Plače so imeli okrog pet sto goldinarjev letno ali štiri plače šolskega sluga. Georg Maly, ki je pol leta 1825 premeščen iz celjske gimnazije na mariborsko, doma iz Lipnice (Leibniz) ob Muri, je že kot dijak mariborske gimnazije nastopal s priložnostnimi nemškimi pesmimi. Tudi pozneje se je ukvarjal s književnostjo, a zdí se, da ni bil Miklošičev profesor in torej ni mogel vplivati nanj neposredno.¹⁶

V prvem polletju četrtega razreda, v šolskem letu 1827/28, je imel Miklošič najslabše ocene svojega šolanja na mariborski gimnaziji, dasi niso bile slabše od prav dobro (1). V vseh rubrikah je imel prav dobro, le v latinščini skoraj odlično (ace), kakor še štirje njegovi sošolci, a ocene odlično ni imel v tem predmetu nihče med 40. učenci v razredu. Ta kriza v učenju kaže, da je preživljal tedaj puberteto. Ne da bi se spremenile razmere v šoli, je bil ob koncu šolskega leta v učnih predmetih po uspehu najboljši učenec v razredu, saj je imel v vseh predmetih odlično oceno (em), le v latinščini pa edino on skoraj odlično, kajti noben njegov sošolec se ni dvignil v tem predmetu nad oceno prav dobro. Miklošičev sošolec Jakob Košar od Sv. Jurija ob Ščavnici je imel sicer v spričevalu več odličnih ocen, ker je imel edino on v pridnosti odlično (em), v vedenju pa razen Košarja še sošolec Jos. Jurše, toda v latinščini si kljub vsej pridnosti in lepemu vedenju ni mogel priboriti boljše ocene od prav dobro. Košar je imel pet odličnih, eno skoraj odlično oceno in prav dobro iz latinščine ter je veljal za najboljšega v razredu, a Miklošič je imel štiri odlične ocene, eno skoraj odlično, iz vedenja in pridnosti pa le prav dobro (1). Miklošič je torej prekašal Košarja v učnih predmetih, Košar pa Miklošiča v vedenju in pridnosti. Nadarjenjega Miklošiča pridnejši Košar v učnih predmetih ni mogel niti dohiteti, a kaj šele prekositi.¹⁷

V petem in šestem gimnazijskem razredu je imel Miklošič srečo, da ga je poučeval v vseh predmetih razen verouka profesor Anton Zupančič, ki je s svojimi temperamentnimi in globokimi predavanji zelo vplival na učence. V Mariboru je slovel kot priznan družabnik. Vse je privlačil njegov neizčrpn humor. Med dijaštvom je imel tem večji ugled, ker je bil znan po svojih pesmih ter se je ukvarjal s slovenskim slovstvom in krajevno zgodovino. Poskušal se je tudi

¹⁵ Lib. calc. II., 302—339.

¹⁶ Diar., 461—462, 466, 471.

¹⁷ Lib. calc. II., 383, 392.

kot dramatik. Bil je najmočnejša in najprivlačnejša osebnost na mariborski gimnaziji, ki je brez dvoma vplival tudi na Miklošiča.

Anton Zupančič se je rodil 22. maja 1788 v Ljubljani, kjer je končal gimnazijo in filozofski študij na liceju, nato pa je vstopil v ljubljansko bogoslovje. Ker ni čutil dovolj nagnjenja za duhovski poklic, je izstopil in postal domači učitelj. Pri tem je imel dovolj časa, da se je mogel posvetiti zgodovini in starinoslovju. Leta 1809 je prišel za profesorja na celjsko gimnazijo, kjer je ostal do novembra 1820, ko je bil premeščen v Maribor na gimnazijo. Narodni просветitelj, pisatelj in vzgojitelj škof Anton Martin Slomšek pripoveduje, da ga je na celjski gimnaziji Zupančič prvi navdušil za slovenski jezik. Le-ta je često spodbujal svoje učence, naj pišejo svoje naloge tudi v slovenskem jeziku, da bi se ga naučili čim boljše. Nekoč je Zupančič v razredu javno pohvalil Slomška za dober slovenski spis, kar je Slomška tako navdušilo, da je kmalu nato ob neki slovesni priliki deklamiral svojo lastno slovensko pesem.¹⁸

Zupančič v delu za prebujenje slovenske narodne zavesti med dijaštvom ni prenehal tudi na mariborski gimnaziji, dasi nimamo o tem neposrednih podatkov. Njegova naklonjenost do slovenskih dijakov in zanimanje zanje se jasno vidi zlasti iz njegovega odnosa do Stanka Vraza, ki mu je matematika delala velike težave. Zaradi nje je izgubil štipendijo. Moral bi plačati tudi šolnino, česar pa ne bi zmoget in bi najbrž moral opustiti študije. Za oprostitev šolnine se je namreč zahtevala v vseh predmetih vsaj ocena 1, Vraz pa je imel v prvem polletju v petem razredu v matematiki oceno 2 (zadostno). Brez dvoma po posredovanju njegovega razrednika Zupančiča so mu dovolili popravni izpit iz matematike čez prvi semester, da si je tako Vraz mogel popraviti oceno in dobiti pravico na oprostitev šolnine. Po prejemu letnega poročila je okrožni načelnik, ki je bil tedaj direktor gimnazije (šolski nadzornik), ostro grajal ta postopek, češ da izrecno nasprotuje 3. členu Instrukcij za srednje šole.¹⁹

Odslej je bilo gimnazijsko ravnateljstvo stalno nenaklonjeno profesorju Antonu Zupančiču. Povsod je iskalo dlako v jajcu. O Zupančičevem poročilu za šolsko leto 1828/29 sporoča direktor gimnazijskemu prefektu, kakor se je tedaj imenoval ravnatelj, da je prekratko in prazno.²⁰ V opombah k poročilu o prvem polletju šolskega leta 1830/31 očita direktor Zupančiču slab napredek njegovih učencev in graja tudi prefekta, češ da ga ni dovolj nadziral.²¹ Kot vesten in vzoren profesor je Zupančič zlasti težko prenašal očitke, da ga je treba spodbujati k delavnosti in poskrbeti, da bodo njegovi učenci tudi doma dovolj zaposleni. Ker se je že naveličal stalnega sitnarenja in natolcevanja direktorja, je prostovoljno odšel v Koper v šolskem letu 1831/32 namesto mariborskega suplenta, Nemca dr. Rudolfa Puffa. Tam je umrl 26. julija 1833.²²

Zupančič si je pridobil na mariborski gimnaziji velike zasluge za slovensko narodno prebujenje. Budil je v mladini narodno zavest in jo navduševal za slovenski jezik. Za njegove uspehe na tem področju je najboljši dokaz prav Miklošičev razred, saj sta razen Miklošiča še dva njegova sošolca, namreč Stanko

¹⁸ J. Matjašič, *Geschichte des Marburger Gymnasiums* v Fest-Programm des k. k. Gymnasiums in Marburg. 1858, str. 111; R. Puff, *Marburg in Steiermark*, Gratz 1847, str. 228–229; J. Orožen, *Zgodovina celjske gimnazije* v *Izvestju drž. gimnazije* v Celju 1928, str. 3–4.

¹⁹ Dopis direktorja prefektu z dne 30. novembra 1829 in z dne 8. julija 1830.

²⁰ *Ordinationes scholasticae gymnasii Marburgensis* 1829–1851, št. 16596.

²¹ *Ordin. schol.*, str. 65, 79.

²² R. Puff, *Marburg in Steiermark*, str. 229.

Vraz in Jakob Košar, našla pot v slovensko književno zgodovino. Profesor Anton Zupančič je ustvaril na mariborski gimnaziji na zunaj nevidno žarišče narodnega prebujanja ter je spodbujal in razvijal mlade talente.

V petem razredu v šolskem letu 1828/29 je bil Francu Miklošiču še vedno tekmeč Jakob Košar s samimi odličnimi ocenami v vseh predmetih. V prvem polletju se mu je Miklošič zelo približal, saj je imel vse odlično, le vedenje in matematiko pa skoraj odlično (*accedens*). Ob koncu šolskega leta je dvignil tudi v matematiki uspeh na odlično, toda v vedenju je zdrknil na prav dobro. Tako je bil Miklošič po uspehu zopet drugi med 38. petošolci v začetku in 37. ob koncu šolskega leta.²³

Ko je bil Miklošič v šestem razredu, je imela mariborska gimnazija v začetku 160, ob koncu šolskega leta pa 149 učencev. Miklošičev razred je bil še vedno najštevilnejši s 33. učenci in s 35. ob koncu pouka. Tudi v tem letu se Miklošiču ni posrečilo dohiti tekmečaka Košarja s samimi odličnimi ocenami. Ko si je priboril odlično v vseh drugih učnih predmetih, mu je kazila spričevalo prav dobra ocena iz verouka. Pridnost je imel sicer skoraj odlično, toda v vedenju pa le oceno prav dobro.²⁴

Za profesorja verouka je bil Miklošiču ves čas mariborskega študija Aleksander Herzog, premonstratski redovnik iz samostana Vorau blizu Hartberga na nemškem Štajerskem. V ocenjevanju je bil zelo strog. Poučeval je na mariborski gimnaziji od oktobra 1824 do 1. junija 1844, ko je bil razrešen zaradi gluhosti. Kakega posebnega vpliva na dijake ni imel.²⁵

V jeseni leta 1830 je zapustil Miklošič mariborsko gimnazijo. Kakega zaključnega izpita v obliki sedanjih mature, pa tudi sprejemnega izpita na filozofski fakulteti ali liceju ni bilo. Za sprejem je bil pogoj le, da ni imel v vedenju in verouku slabše ocene kot prav dobro. Dveletni študij na filozofski fakulteti ali liceju je ustrezal nekako sedanjemu sedmemu ali osmemu razredu klasične gimnazije. Tudi na filozofiji v Gradcu je bil Miklošiču sošolec Jakob Košar, nato pa so šla njuna pota narazen. Pesnik in narodni buditelj Jakob Košar, rojen v Slaptincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici dne 14. julija 1814, je končal v Gradcu bogoslovje, kjer je mlad umrl kot dvorni kaplan sekovskega škofa že 13. aprila 1846. Košar je bil v Gradcu v tridesetih letih preteklega stoletja središče mladine, ki se je ogrevala za preporoditeljske ideje.²⁶

Aleksander Herzog je bil po odhodu prejšnjega prefekta (ravnatelja) Leona Jesenka od sredine oktobra do konca novembra 1829 vršilec dolžnosti prefekta. Leon Jesenko je prišel kot svetni duhovnik za humanitetnega profesorja na celjsko gimnazijo leta 1810, kjer je veljal za odlično učno moč. Nato je bil imenovan za prefekta na mariborsko gimnazijo in ostal tu skoraj petnajst let (od 14. novembra 1812 do 14. oktobra 1829). Tako je bil tri leta Miklošičev ravnatelj. Za njim je prevzel to mesto Ivan Kerpan, prejšnji prefekt v Kopru, svetni duhovnik-goriške škofije (1829–1837).²⁷

Z odhodom Franca Miklošiča v Gradec pa njegovo ime ni izginilo iz Izvestij mariborske gimnazije. Od leta 1854 ga stalno srečujemo v seznamu slovenskih

²³ Lib. calc. II., 391–392, 401–402.

²⁴ Lib. calc. III., str. 1–2, 15–14, 1–22.

²⁵ Diar., str. 470; Ordin. schol., str. 281.

²⁶ J. Orožen, Zgodovina celjske gimnazije, str. 4; J. Matjašič, Geschichte des Marburger Gymnasiums v Fest-Programm 1858, str. 99.

²⁷ Slovenski biografski leksikon, 534–535.

²⁸ Fr. Simonič, Slovenska bibliografija I, str. 27.

šolskih učbenikov za ta zavod. Že leta 1853 je izdal na Dunaju pri Pichlerovi vdovi in sinu »Slovensko berilo za peti gimnazijalni razred«, naslednjega leta pa tudi za šesti razred. V »cesarski kraljevi zalogi bukev« na Dunaju je išlo 1858 Berilo za sedmi, leta 1865 pa tudi za osmi razred.²⁹ Le-to je vsebovalo cerkveno-slovansko slovnico in besedilo. Kakor dr. Bleiweis nižje, tako je preskrbel Miklošič višje gimnazijske razrede s slovenskimi berili.

Miklošičeva Berila so se uporabljala v vseh razredih višje gimnazije do leta 1884, torej trideset let, Berili za sedmi in osmi razred pa še deset let dalje. Šele leta 1895 so uvedli v vse razrede mariborske gimnazije Slovenske čitanke prof. dr. Jakoba Sketa.³⁰

Kakor je univ. prof. dr. Franc Miklošič proučeval slavistiko, tako je njegov deset let mlajši brat Janez Miklošič kot učitelj glasbe in kot komponist gojil slovensko pesem na gimnaziji in učiteljski ter v Čitalnici v Mariboru. Mariborski gimnazijski pevski zbor ni bil več nikoli tako velik in ni več nikoli tako pogosto in tako uspešno javno nastopal kakor pod vodstvom Janeza Miklošiča.³⁰

Jan Šedivý

²⁹ Programm des k. k. Staatsgymnasiums in Marburg, za leta 1854—1895.

³⁰ Programm des k. k. Staatsgymnasiums, za leta 1857—1880.